

**Становище на Фондация „За Нашите Деца“ по Законопроект
за изменение на Закона за семейни помощи за деца, 554-01-164,
внесен от Драгомир Стойнев и група народни представители на 14.10.2015 г.**

Фондация „За Нашите Деца“ изразява принципната си подкрепа за предложеното изменение в на Закона за семейни помощи за деца, 554-01-164, внесен от Драгомир Стойнев и група народни представители на 14.10.2015 г. Изменението цели обвързването на размера на месечната добавка за отглеждане на дете с увреждания с размера на минималната работна заплата за страната. Това представлява една малка, но важна стъпка в правилната посока, която се надяваме, че ще бъде приета, но същевременно бихме искали да подчертаем, че подкрепата за децата и семействата следва да бъде обмислена в контекста на цялостната философия на семейната политика в България, борбата с бедността и социалното изключване и въвеждането на семейно-ориентиран подход във всички сфери, които имат отношение към детското благосъстояние. Законът за семейните помощи за деца е ключов елемент от това и оказва сериозно влияние върху правата на детето, системата за закрила на детето, семейните отношения и социалните взаимоотношения в обществото. Както изразихме в наше становище по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца, които беше предложен от Министерски съвет и приет от Народното събрание по-рано тази година, измененията следва да стъпват върху цялостна визия за семейната политика в страната, каквато в момента отсъства. Нашите възражения, както и тези на други граждански организации, за съжаление не бяха взети предвид и законопроектът беше приет в почти същия вид, в който беше внесен.

Целите на законопроекта, така както са изложени в мотивите към него, са похвални. Те са свързани с разбирането, че отглеждането и възпитанието на децата с увреждания в семейна среда водят до значителни разходи за семействата, както и че родителите следва да бъдат подкрепени за посрещането им. В момента тече финалния етап от първата фаза на една от най-значимите реформи в нашата страна по отношение на правата на децата – деинституционализацията и прехода от институционална грижа към грижа в общността. В рамките на тази реформа до края на 2015 г. ще бъдат закрити всички специализирани институции за деца с увреждания, като на тяхно място беше изградена мрежа от социални услуги за подкрепа на семействата и резидентни грижи от семеен тип (т. нар. Центрове за настаняване от семеен тип). Доколкото последните представляват подобрене в грижата за децата в сравнение със специализираните институции, научните изследвания сочат, че именно семейството представлява най-добрата форма на грижа за децата с увреждания. За съжаление в България продължават да се наблюдават много случаи на изоставяне на деца, родени с увреждания, поради липса на материални възможности от страна на родителите, както и адекватни форми на подкрепа, за да ги отглеждат. Нашите специалисти ежедневно работят с родилните отделения в гр. София и гр. Пловдив и стават свидетели на дилемите, пред които са изправени родителите когато им бъде съобщено за уврежданията на техните деца. Опитът говори, че мнозинството от тези родители биха предпочели да отгледат детето си в семейството, а не да го оставят на грижата на държавата, но за целта им е необходима както материална подкрепа за посрещането на по-високите разходи за детето, така и мрежа от услуги в общността, като напр. ранна детска интервенция за деца с увреждания и рискове от развиване на такива и забавяне в развитието. Предлаганото изменение не само би подкрепило реализацията на правото на децата с увреждания на живот в семейна среда, така както то е заложено в Конвенцията на ООН за правата на детето, но също така би подкрепило осигуряването на възможно най-добрите условия за пълноценното развитие на пълния им потенциал.

Според мотивите към законопроекта, допълнителните средства от държавния бюджет, които биха били необходими за прилагането на мярката в законопроекта, са в размер на около 7 млн. лв. годишно. Това е една много малка цена за осигуряването на правата и благосъстоянието на една значителна група деца – повече от 22 хиляди на брой. Освен това, в дългосрочен план предложената мярка би довела до намаляване на разходи от страна на държавата. Това се дължи на факта, че отглеждането на деца в резидентна грижа (както в специализирани институции, така и в резидентни услуги в общността) е в пъти по-скъпо от осигуряването на подкрепа за отглеждането им в семейството, и съответно ако мярката допринесе за по-малко настанени деца, това ще ограничи разходите за резидентни услуги. Също така, редица изследвания сочат, че инвестициите в ранното детско развитие са с много по-висока обществена възвръщаемост от инвестициите в повечето други сфери. Това е свързано с факта, че забавеното развитие през първите години води до по-слаби образователни постижения в образованието и намалена икономическа активност и производителност в зрялата възраст на индивида, както и по-високи разходи за неговото здраве и социална защита. Липсата на адекватна подкрепа за семейства в риск от своя страна се свързва с по-лоши здравни и образователни показатели, по-висок риск от поведенчески и емоционални проблеми, злоупотреба с вещества, престъпност и други предизвикателства, всяко от които носи сериозни обществени последици и разходи.

Оставаме на разположение за коментари по горе-изложените тези и се надяваме, че същите ще бъдат взети предвид.

За контакт:

Ваня Кънева

Експерт „Политики и застъпничество“

Фондация "За Нашите Деца"

т/ф: 02/980 70 58, 988 82 45

м: 0887 070294

v.kaneva@detebg.org